

Székely Közélet

Politikai, közgazdasági és társadalmi ujság

Előfizetési árak:
Egész évre 50 Lei, félévre 25 Lei, negyedévre 13 Lei.
Egyes szám ára 1 Lei.

Felelős szerkesztő:
TOMPA LÁSZLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 14. sz.
Telefonszám: 34.
Megjelenik minden vasárnap.

KRÓNIKA.

Közpénzekkel való nagyszabású panamázt leplezett le a múlt napokban Harsia János dr., Marosvásárhely város polgármestere. A bünszövetkezet egy tagja, tekintélyes állású közigazgatási tisztviselő, arra beszélt rá, hogy kérjen a város részére félmilliónyi államsegélyt, melyet ő ki fog utaltatni, s ha a pénz meglesz, azon osztozkodni fognak; az iratokat pedig majd eltüntetik. A polgármester, látszólag belement a dologba, de aztán közölte azt más hivatalos személyekkel is, a kikkel azután — mikor a csaló nála osztozkodás végett megjelent — azt letartóztatták.

Ezzel kapcsolatosan lelepleződött még egy másik hasonló panama-kísérlet is, melyet Zilahon Halmágyi dr. polgármesterrel szemben próbált meg a bünszövetkezet. A szándék itt is megtörtött a polgármester becsületességén.

Jóleső megnyugvással gondolunk a két derék polgármester alakjára. Pedig, tulajdonképpen mást sem tettek, mint ami kötelességük volt. Sajnos, hogy a háború és az azt követő évek zürzavarai a közélet terén is sok salakot vetettek felszínre, bizalmunk sokszor ingadozni kezdett.

Harsia polgármester most egy terjedelmes és megokolt javaslatot készít arról, hogy a kormány miképpen irthatná ki a hasonló közéleti korrupsziókat. Kívánjuk, hogy a derék polgármester törekvéseinek teljes sikere legyen.

A Magyar Szövetség Udvarhelymegyei tagozatának választmánya

augusztus 30-án, kedden délelőtt 10 órakor ülést szándékozik tartani, ha arra az engedély olyan időben megérkezik, hogy a meghívók jókor kézhez juttathatók lesznek.

A gyűlés napirendje a következő lesz:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés a kolozsvári nagygyűlésről.
3. 4 alelnök, 2 titkár, 1 pénztárnok, 1 ellenőr megválasztása.

4. Hivatalos helyiségről való gondoskodás.
5. Hivatalos lapról való gondoskodás.
6. Esetleges indítványok, előterjesztések.

Szolgáljon ez a közlés csupán tájékoztatásul, mert a választmány tagjai külön meghívókkal fognak a gyűlésbe meghívotni.

A gyűlés engedélyezése iránt idejében lépések tétettek, amennyiben azonban az engedély kellő időben meg nem érkeznék, az egy héttel elhalasztatik.

Gyakorlati pályák felé.

Néhány nap választ el az új tanévtől s ez a néhány nap a szülők gondját gyermekeik jövő sorsát illetőleg ugyancsak fokozza. Ma ugyanis a szülőnek nemcsak azzal kell számolnia, hogy iskolázás alá kerülő, vagy benne levő gyermekét az új iskolai évre kellőleg előkészítse s az iskolázatással járó költségeket előteremtse, hanem azzal is, hogy a meghozott nagy áldozatok után megkapja-e majd gyermeke az életben való elhelyezkedés lehetőségét, vagy nem lesz-e a sok áldozat éppen hiába való, mert nem lévén meg az elhelyezkedés lehetősége, gyermeke akaratlanul is a proletár nép számát fogja szaporítani.

Számolnunk kell ezzel a kérdéssel, mely a maga nemében a legszomorubb magyar kérdés, hisz annyi sok fiatal reménykedő elé tárja a könyörtelen élet ürességét. Készakarva neveztem legszomorubb magyar kérdésnek, mert egy emberöltő fog eltelni, míg gyermekeink, illetve utódaink teljes képességet nyernek az állami gépezetben való érvényesülésre, az államnyelv elsajátítása révén. Ez alatt, az idők komoly intelmének fel nem ismerése miatt, számtalan fiatal s értékes egzisztencia fog ketté törni.

A szülőnek van tehát miért törnie fejét, különösen abban az esetben, ha a szülő maga az, aki a család tradicionális berendezkedéséhez görccsen ragaszkodik s az élet átfejlését nem méri azzal a számítással, amelyet a helyzet diktál s gyermekének hajlamait a maga idejében nem alakította a valóságok felé. A világpolitika nemcsak a világ felett kavargó, hanem szálait benyújtja a családi szentélybe s ott is formálódásokat követel.

Szopora és büszke fajiságunk tudata vezetett és utalt mindenha a szellemi arisztokrácia felé. Véreink könnyű és nyugodt élete biztosításáért minden áldozatra készek voltunk. A Székelyföld adta Magyarország és Erdély tisztviselői karát, mert minden székely ember lelkében élt a vágy, hogy gyermekeiből egy-kettő magasabb polcra emelkedjék. Így szóródott szét a székelység eszmetermelő serege Magyarország minden rétegébe s alakult ki egy vezető társadalom a székelység fiaiból, leányaiból.

De... a nagy világot átforgató politika érvényesülésük útjába gátakat emelt. A tisztviselői képesítést ma már hiába adjuk gyermekünk kezébe, mert nem élhet vele, az államnyelv tudása nélkül, az pedig, hogy néhány év alatt csak megtanulja s így bekelekedést nyerhet — utópla, mert néhány év alatt egy új nyelvet tökéletesen elsajátítani képtelenség.

De az egy két kivétel, kiváltságos nyelvtalentedum, sem fogja érvényesülését mind megtalálni a tisztviselői mezőkön, hát az egész utjára szállott rajz miképpen telepedhetne ide le?

Fajiságunk szempontjából hasznunkra volt a világtársadalomba való kihelyezkedésünk iránya, de gazdasági tekintetektől a leghatározottabban kárunkra, mert a szétszóródás szálai kifinomodott életpályákról nem tudtak kapcsolatot találni a reális utirányokba s innen van, hogy magasabb képzettségünk, képesítettségünk, szóval: szellemi arisztokráciánk mellett Erdély gazdasági kincsei parlagon maradtak s szellemi jólétünk kezét foggott anyagi nyomorúságainkkal.

Mondanunk is fölösleges, hogy az átlátás s a helyzet felértése ma más irányokat szabnak elénk a jövőre való készüléteket érintőleg. Fiainkat és leányainkat felelősségünk teljes tudatában vissza kell térítenünk a biztos agyonmorzsolódás övényéről s a helyzet nyújtotta körülmények szem előtt tartásával az ipar, kereskedelem és gazdaság miliójéba kell áttérlelnünk, a legegyszerűbbtől a legesiszoltabb formálódásokig, mert a székely tehetségnek csak e tereken lesz érvényesülése és itt tehetnek megbecsülhetetlen szolgálatot az állam háztartásának. Hol vannak a lehetőségek — meg fogjuk beszélni a jövő számunkban.

I. e.

A birtokreform-törvény.

Agrár-állam és nemzet vagyunk. Az östermelés jellege tükröződik vissza létünk minden vonatkozásán. Az agrárizmus az alap, a szervezet, melyen épül, mozog itt a múlt, jelen és jövő s fejlődik lassu ütemekben jólétünk, életünk minden feltétele. Ezért tehát az alapnak szilárdnak és jónak kell lenni.

Közéletünk alapjait, s a rajta épült állami és nemzeti létet nyújtó berendezkedéseket a jó törvények fogják össze. A jó törvény az ő átfogó szellemével köti a földmivest az ekesszerszámhoz, az iparost a kalapácsához, a kereskedőt az áruasztalhoz és ez egyenlíti ki a mindennapi életből fakadó torzalkodásokat.

A földmivelő gazdák új törvényt kaptak az új államiság keretében. Tehát a fundamentom nyert szabályozást akkor, midőn a régi már megszokott törvényszerkezetekből, ősi szokásokból egyszerre toldtunk át új államiságba — új törvényszerkezetekbe. És ez a fundamentomot szabályozó törvény, mint a villámcsapás jött — egyszerre — minden vélemény kikérése, bevétele nélkül s e törvény életbelépésével megvalósult a mezőgazdaság legegyszerűbb képe, az, mikor az öreg gyümölcsfát a földmives régi helyéről új talajba ülteti át. Tudjuk, hogy néz ki az ilyen áttültetett fa!

Hogy az új államiságba való átvitel megrázkódtatásokkal jár — azt már kézzelfoghatóan tapasztaltuk. A megrázkódtatásokon azonban nem szabad megütöközni, mert az többé-kevésbé a természet rendje. Van és alula az embervilág minden jóakarata ellenére magát mentesíteni nem képes. Az átmeneti időket az államférfiak nyugodtsággal szokták nézni és ha tesznek valamit, az csak az áttolódás simaságát szokta illetni, hogy az a számtalan döccenés ne váltsa ki különösebb izgalmakat és rázkódásokat.

Az új agrártörvény az erdélyi birtoktestek hallatlan megmozdítására a jogot és lehetőséget s a magántulajdon eddigi fogalmán erős változtatást okoz. A székelyföldi közlegelőkre és erdőkre épp úgy kimondja a kisajátítási jogot, mint kimondja a középirtokokra, egyházaink és iskoláink javaira. Csak nem régen, de mindenestre kellő időben mutattak rá a székely gazdák Bukurestben arra, hogy a székelyföldi közerdők és közlegelők felbontása miatt meg nem szűnő gyűlölködésben fognak a székelység fiai, testvér a testvérral, közeg közegekkel viszálykodni s a pereskedés egész áradata fog a Székelyföld népére rázúdulni — és kérték a statu quo fenntartását. Még mást is kértek ők. Kérték az egyházak és iskolák vagyonának meghagyását, mint fenntartó javakat, melyek a közterhek enyhítésére jámbor hagyakozók akaratából maradtak és szálltak az egyházakra és iskolákra. E jogos kérelem egyébiránt a nagy világtörvénytől által a székelynemzetnek ígért egyházi és iskolai autonómiában is gyökereznek. Kérték a gazdák

a közpirtokok meghagyását is, mert a több termelésre elegendő szükség van, kizárólag államfenntartás céljából, ami a birtoktestek elaprózásával sohasem fog lehetővé válni. Sajnos, a székelység kívánságai figyelembe nem vétettek, hanem egy az állam és a benne élő nemzetek sorsát magában hordozó törvényjavaslatot két napos tárgyalással elintézték.

A gyors munkának soha se volt meg a kívánt sikere. Az agrártörvény is ahelyett, hogy szociális orvoslásaival segítségére jöjjön a kívánt konsolidációnak — intencióival csak teher lesz és elégtelenséget szül az egész vonalon és minden nemzetiségű népnél, mert egyetlen erdélyi nép általa, teljes megnyugvásra, kielégítve nem lesz a az ősi, bevált rendszerek felfordításából a termés csökkenése fog származni. Mindez a törvény sürgős revízióját teszi szükségessé. — e

A Magyar Szövetség szervezeti szabályzata.

(Folytatás.)

9. A nagygyűlés tárgyai: a) elnöki megnyitó; b) a jegyzőkönyv vezetésére és a szóbeli kívánók előjegyzésére két, a hitelesítésre három és a választásokhoz a jelölések megtételeire öt tag kiküldése; c) Központi választmány jelentéseinek és kapcsolatos indítványainak — az anyagiakra, a beszédendő tagdíjakra és más hozzájárulásokra is kiterjedő — előterjesztése, figyelemmel a megyei, járási- és városi választmányok jelentéseire és indítványaira is; d) Számvizsgáló-bizottság jelentése, a felmentés megadása vagy megtagadása és a költségvetés megállapítása vagy utólagos jóváhagyása; e) Szervezeti- és más szabályok megállapítása vagy módosítása; f) tisztikar, központi választmányi tagok és a három tagú számvizsgáló-bizottság megválasztása; g) Egyesek önálló indítványai, melyek a Központi-választmányhoz a Járási és Városi innen pedig a Megyei választmányok útján legalább 8 nappal előbb írásban benyújtandók; h) Elnöki zárószó. A választás közfelkiáltással, vagy 10 tag kívánatára titkos szavazással és a tisztikar tagjaira nézve általános szótöbbséggel történik. Lejárt megbízatás viselői újra megválaszthatók. Kapcsolatos — szintén írásban benyújtandó — indítványok mellőzését vagy elhalasztását, a Központi választmányhoz vagy közbevetve egy bizottsághoz való utalását a gyűlés elrendelheti.

10. A nagygyűlés tanácskozási rendjét külön „Ügyrend” szabályozza.

11. A központi választmány áll: a) a központi tisztikar tagjaiból; b) a Nagygyűlésből, a Megyei választmányok által a magyar lakosság arányszám szerint bejelentett képviselők közül beválasztott, egyelőre nyitott számú tagból. A központi választmány, melynek feladata a Nagygyűléstől a gyűlésig felelőséggel vezetni és kormányozni a Szövetség ügyeit, rendes ülését névre szóló meghívóval minden második hónapban tartja meg. Rendkívüli ülést az elnökség szükséghez képest vagy az intéző bizottság többsége, vagy 10 választmányi tag írásban beadott kérésére köteles összehívni. Az ülés határozatképességéhez a tisztikar tagjain kívül legalább 10 tag jelenléte szükséges.

12. A központi választmány működési rendjét is külön ügyrend szabályozza.

13. A központi választmány az ügyek állandó vitelére, végrehajtására és előkészítésére Intéző bizottságot alakít. Ennek a tagjai: a) az elnök, alelnök és titkár, b) a Választmánytól a maga kebeléből megválasztott 12 tag. Az intéző bizottság tevékenysége állandó és ezért névre szóló meghívóval bármikor összeül.

14. A központi tisztikar tagjai: a) elnök; b) alelnök; c) titkár, esetleg segédtitkár; d) pénztáros; e) ellenőr; f) ügyész.

a) Az elnök képviseli a Szövetséget hatóságokkal, magánosokkal és nyilvánossággal szemben; összehívja a nagygyűlést, a központi vá-

lasztmányt és az intéző bizottságüléseit és azokon elnököl; örökös a szervezeti- és más szabályok megtartása felett. Minden kiadványt és kiutalást az ülési határozatok értelmében a titkárral ír alá; 1000 lei erejéig utólagos jóváhagyás fenntartásával maga is utalványozhat; véletlen pénztár vizsgálatot rendelhet el, vagy foganatosíthat, mindennemű bizottságnak hivatalból tagja.

b) Az alelnökök az elnök akadályoztatása esetén megválasztásuk sorrendjében helyettesítik az elnököt. Számukat a nagygyűlés esetéről-esetre határozza meg, két alelnöknek feltétlenül Kolozsvárt kell laknia. Egyikük ügyvezető alelnök címet s jellegzet visel. Az elnököt az alelnökök akadályoztatása esetén a megválasztott 8 intéző-bizottsági tag közül a korra nézve legidősebb helyettesíti.

c) A titkár az elnök irányítása szerint a Szövetség adminisztratív ügyeinek vezetője, előadó és a Szövetségi iroda feje. Készíti és az elnökkel együtt aláírja a szövetségi kiadványokat és az utalványokat. Minden bizottságnak hivatalból tagja.

d) A pénztáros az elkészítendő pénztár-kezelési szabályok szerinti vagyoni felelőséggel kezeli a szövetség vagyonát. Az ellenőrrel együtt készíti a záró számadást és a költségvetést. Pénzügyekben előadó.

e) Az ellenőr vagyoni felelőséggel ellenőrzi a pénztáros működését. Őrzi a vasszekrény ellenzáros kulcsait. Helyettesítéséről ideiglenesen az elnökség gondoskodik.

f) Az ügyész a Szövetség jogügyeinek intézője. Szakkérdésekben előadó.

A titkár, segédtitkár, pénztáros és az ügyész a központi választmánytól, illetve nagygyűléstől meghatározott tiszteletdíjban, vagy javadalmazásban részesülhetnek. (Vége a jövő számban.)

.....

A jótékonyság apostolai.

Szeressetek! a nagy világon csak egy van, mi valóban boldogít: szívetek; csak benne keressétek örömeiteket...

A nagy érzések és nagy szenvedések, „A karthauzi” örökéletű irójának eme fontos szavai hányszor meg hányszor jutnak eszünkbe, különösen napjainkban, mikor oly sok a szenvedés, annyi a nélkülözés, amikor az ifjú szívetek kell megmenteni a kétségbeeséstől, hogy vidám, gondtalan életet éljenek s fogékony legyenek a nemes eszmék befogadására.

Az ifjuságért tenni és áldozni: egyike a legnemesebb feladatoknak. Az ifjuság a jövő, az ifjuságban folytatjuk tovább földi életünket még akkor is, ha bezárult mögöttünk a földi élet kapuja. Oh hányan és hányan vagytok városunk lelkes társadalmának nemesen gondolkodó női és férfiai, akik megértették ezt a nagy gondolatot! Nincs elég nyomdafesték, mely neveiteket szárnyára vegye, nincs elég tinta, mely érdemeiteket méltóképpen ecsetelje. Ki találna elég dicső szót önzetlen fáradozástok méltó jellemzésére? Több hétnek több napját feláldozni a közért nem hiúságból, hanem egy magasabb eszmétől vezéreltetve, koldulni a közért annak, aki otthonában teljes jólétnek örvend, másoknak szolgálni, annak, akinek otthonában mások szolgálnak: mindezek oly tettek, amelyek önmagukban bírják méltó dicséretüket.

Szeressetek! a nagy világon csak egy van, mi valóban boldogít: szívetek; csak benne keressétek örömeiteket... A nagy Eötvös szavait ismétlem megint, mert a történelem nemcsak a dúló csaták fordulatait jegyzi fel, hanem megméri az összetört szívek fájdalmát, de megméri azokat a nagy, áldozatos lelkeket is, akik az összetört szívek fájdalmára gyógyító irt csepegtetni siettek. A történelem lapjain jut hely a jótékonyság névtelen apostolainak is, mert nemcsak vért ontani hősi tett, hanem sokkal nagyobb hősi tett a sebeket gyógyítani, a szomorúakat vigasztalni, az éhezőknek ételt adni és a síróknak könnyeit letörölni.

B. L.

HIREK.

Augusztus 20

Házasság. Dobos Ferencz cipász Stemmer Valikával, özv. Stemmer Józsefné leányával f. hó 20-ikán házasságot kötött. (Mindem külön értesítés helyett.)

Az állami polgári leányiskolában a beiratások szeptember hó 1—2—3 ik napjain, a javító és felvételi vizsgálatok 5-én s a magánvizsgálatok pedig 6-án tartanak. A tanév megnyitása 7-én lesz. Felvételi díj 20 lei, tandíj 40 lei, amely szegénysorsu jó tanulóknak felerészben vagy egészen elegettetik. Leánytanulóknak kívül felvétetnek még azok a fiutalulók, a kik az elmúlt tanévben az állami polgári iskolába jártak.

Uj buza zsongéje Homoródfürdőn. Az unitáriusok évente szokásos hálaadó istentiszteletét, az uj buza zsongéért f. hó 21-én délelőtt tartják meg Homoródfürdőn. Beszédet mond Pál Dénes gyepesi lelkész, a kiváló egyházi szónok.

A germán leuk beváltásának határidejét a pénzügyminiszterium szeptember hó 1-ig meghosszabbította.

Idegen adó kivétele ügyében idézték meg az utóbbi napokban, az adóhivatalhoz, tárgyalásra a városnak sok tekintélyes, régi adófizető polgárát. Olyanokat is, akik 20—30—40 év óta állandóan itt laknak, itt iparuk, foglalkozásuk van, mely után kereseti adót, pótdadót fizettek, a város minden közterhehez hozzájárultak. Mindezt, persze, utólag kiderül, de addig sok felesleges járkálást, bosszankodást kell egyeseknek kiállania. Ezért óhajtanó volna, hogy ezeket a kérdéseket a hivatalok már előre, az ott bizonyosan megtalálható adatok, főkönyvek, naplók alapján maguk tisztázzák, s olyanokat, a kiknek idevaló voltához kétség sem fér, ne kényeztetésnek főlöleges, idővesztető járkálásokra.

Eljegyzés. Kiss Ferencz szovátai kereskedő f. hó 20-ikán eljegyezte özv. Stemmer Józsefné Irmuska leányát. (Mindem külön értesítés helyett.)

Gazdanap lesz f. hó 21-én Mezőpaniton, szántáversennyel, hasznos gazdasági előadásokkal, felvonulásokkal, mulattató látványosságokkal és tánccal. Az ünnepség is örvendetes bizonyossága a gazdák körében való általános megmozdulásnak, öntudatra ébredésnek.

Zöldség, vetemény és gyümölcs szállításánál a vasut 50%-os kedvezményt ad. E célból a szükséghez képest rendszerint 1—2 tehervozat csatlakoznak a vonathoz. Kisebb szállítmányt, ha az megfelelő terjedelmű, személykocsiban is lehet vinni.

Népiünnepély. Az iskolák és a szegény tanulók segélyezésének nemes gondolata készítette a helybeli r. k. egyházközséget arra, hogy népiünnepély rendezésével a közönségnek egyrészt szórakozást nyújtson, másrészt pedig áldozatkészéget igénybe vegye a kultura istápolására. A nemes cél érdekében nemcsak az egyházközség tagjai buzgólkodtak, hanem a névtelen rendezők sorában örömmel foglaltak helyet városunk társadalmának minden rendű és rangu polgárai, fellekelti különbség nélkül. Az ünnepély eszméje teljes megértéssel találkoztott hatóságainknál is, akik készséggel siettek a rendezőség támogatására a hátáskörükbe eső dolgoknál. Ily gondos előkészítés után eléggé kedvező időben, augusztus 14-én szokatlanul nagy érdeklődés mellett, fényes erkölcsi és anyagi sikerrel folyt le az ünnepély. A lelkes iparos és kereskedő ifjuságból szervezett tréfiás csapatnak a délelőtti órákban a főutcákon való felvonulása és jóízű ötletei annyira felkeltették a közönség érdeklődését, hogy délután három óra tájban valóságos népvándorlás indult a Deák-térre, a főgimnázium előtt elvonuló serpenyire és a finevelő intézet udvarára, mint a népiünnepély színhelyére. Fél négy órakor három hatalmas mozsárlövés rezakettette meg a levegőt a Szent Miklós-hegyen, jelölve az ünnepély kezdetének. Nyomban megérkezett az árvátfalvi rezos banda hangjai mellett a szombatfalviak lakodalmas menete, amely a székel szobornál állapodott meg, ahol Veress Donáth rendezése mellett a székel lakadalmának azt a részét mutatták be,

amikor a lányt kikérik. A színes néprajzi jelenetnek sok bámolója akadt különösen a városi közönség köréből. A lakodalmi menet elvonulása után nemsokára Székely Dalegyletünknek babékoszorozott dalosai jelentek meg a fővelő intézet erkélyén, hogy a magyar dal varázsaival a magasba emeljék a mi szívünket is. A derék dalegylet P. Sergius karnagy vezetése mellett ezuttal is a közönség teljes elismerését érdemelte ki. Órára tájban gyönyörű, színes felvoaulás vonta magára a közönség figyelmét. Ez „H. fehérke” diadalmas bevonulása volt Meseországba. Az apácázárdából indult ki és főgimnázium tornaszarnokába tért be, ahol Forró Gézáné és Dobos Ferenc dr. szereztek sok örömet a kíváncsi gyermekcseregnek érdekfeszítő meséikkel. E szám gondos rendezése Forró Gézáné művészi talentumát dicséri. A színes meséknek alig volt vége, a felnőttekre is kellemes szórakozás várakozott. Göre Gábor bíró úr nagy örömrivalgás között megérkezett és a gimnázium kertjében felállított Góbé-színpadon általános derűtséget kelteve mondotta el tapasztalatait, Göre színpadon Dobos Ferenc (cipész) nyújtott igen sikerült alakítást. A népművelés ez ötletekben gazdag részét Puhár Gábor rendezte nagy hozzáértéssel, Gáffy, Pásztor és Pollner Endre kacagtatónak bőhécokdta. Közben a Göre Gábor tiszteletére rendezett mulattató előadás után bealkonyodott s az esti csendességben a kath. templom tornyában Szitás János és Szabó Gyula megszólaltatták a tárogatót, egy régi, láttunt színes világba varázsolva a szíveket. Ezzel véget is ért a gazdag program, amelyet még a népművelésen szokásos dolgok: szépségverseny, lepényezés, székely színpad, sorsolás stb. egészített ki. A színpad székely szereplőit Bíró Cecília bogárfalvi tanítónő nagy buzgósággal tanította be. A sorsolás értékes tárgyait buzgó hölgyeink gyűjtötték és derék kereskedőink adták össze. A műsor lezárása után megkezdődött a tánc, amely a legjobb hangulatban a hajnali órákban ért véget. A fáradhatatlan, időt nem sajnáló rendezőség tagjainak és összes szereplőinek felsorolására nincs terünk; legyen mindnyájuknak jutalma a jól végzett kötelességteljesítés édes tudata, és az intézeteknek, melyekért áldozatot hoztak, soha el nem muló hálája.

A budapesti magyar bőrbeszerzési r. t. (készítőközpont) ismételtén felhívja az érdekelteket, hogy a vele szemben esetleg fennálló igazolható követelések 8 napon belül annál is inkább közöltesse a r. t.-al, mert ellenesetben a közvetlenül a felszámolás befejezése előtt álló r. t. az ilyen számlákat lezárja azzal, hogy a r. t.-al szemben az illetőknek követelése nincs.

Az odorheini áll. kő- és agyagipari szakiskola az 1921—22 tanévre az 1. évfolyamra IV. és V. elemi iskolai osztályt jó sikerrel végzett tanulókat vesz fel. A VI. elemi vagy II. középiskolai osztályt végzettek a II. évfolyamra nyerne felvételt. Az előjegyzések már folyamatban vannak. Az igazgatóság.

Vendéglii árszabás. A polgármester a városi vendéglők részére a következő árszabást állapította meg: Husleves 1 lei, barnaleves 1 lei 50 bani, főzelék feltéttel 4 lei, főzelék feltét nélkül 2 lei, marhabús mártással 3 lei, marhasült 3 lei, fatányéros (sertés) 5 lei, borjusült 3 lei, szárnyas 6 lei, pörkölt vagy tokány 2 lei, bécsi vagy natur szelet 4 lei, rostélyos 4 lei, töltött káposzta 3 lei, töltött paprika 3 lei, sertés-sült 5 lei, nyelv tormával 4 lei, főtt tészta 2 lei, sült tészta 3 lei, 1 adag kenyér 50 bani, 1 tojás főzve vagy rántva 1 lei, 1 fekete kávé 1 lei, asztali bor 1 liter 12 lei, palaekezott bor $\frac{7}{10}$ liter 15 lei.

Az Erdélyi Kisállattenyésztők Egyesületének brassói osztálya szeptember hó folyamán Brassóban nagyszabású kiállítást ohajt rendezni. Ezzel kapcsolatban az egyesület kongresszus tartását is tervbe vette a kisállattenyésztés előmozdításának érdekében teendő intézkedések megbeszélése céljából. A kiállítás ügyében a megkeresések Fink Vilmos titkár, Brassó, Árvaház-utca 17. sz. alá küldendők.

x Elveszett pénztárca. Kérem azt a jószívű megtalálót, esetleg önmagáról pillanatra megfeledkezett ismeretlent, aki egy G. G. jelzésű női pénztárcát megtalált, hogy az emlékül kapott pénztárcát — a benne levő pénz megtartása után — de az okmányokkal e lap kiadóhivatalánál beadni szíveskedjék. *Rof. Lelkésné.*

Halálozás. Baumgärtner Helén f. hó 18-ikán, Székelyudvarhelyen 18 ik évében hosszas szenvedés után jobblétre szenderült. A korán elhunyt kedves fiatal leányt nevelőszülői: Wagner János és neje, továbbá édes anyja és testvérei gyászolják.

Elmarad a gazdanap. A földmives szövetség értesíti a gazdaköröket, hogy a Farkaskára kérelmezett gazdanap megtartására a vármegye prefektusa engedélyt nem adott, miért is a gazdanap elmarad.

Péter szerb király halála. Péter szerb király f. hó 16 ikán, kedden, 77 éves korában hosszas betegeskedés után tüdővízenyőben meghalt. A trónért utódai: Sándor régens herceg és a trónról korábban lemondott, idősebb, György herceg között vetélykedésre van kilátás, mert György ujabban olyan kijelentéseket tett, hogy lemondását érvénytelennek tekinti.

„Kánikulában.” A nemrég még kibíratatlanul ránk nehezítő rekkenőség a múlt hét szombatjának délutánjára váratlan hirtelenséggel megszűnt. Nagy port felvert, erős és hideg szél-fúvás után a hőmérséklet egyszerre zuhanva esett. Azóta többször kisebb-nagyobb esőzések is voltak, melyek az elszórt növényzetet egészen felhűtették. Sarjunak, kukoricának, őzsi veteményeknek, a hol még nem sülték ki teljesen, használt is a felfrissülés, már-már elveszett reménységünk is újra éldezik. Így tehát már alkalmoszerűtlenné is vált az alábbi vers, mely bizonyára postai tévedés miatt későn jutott kezünkhöz. Azonban annyira kedves és formás, hogy érdemesnek tartjuk még elkéssetten is közölni. Azt hisszük, szívesebben olvassák mások is, hogy a nagy hőség már csak emlék, mintha az még mindig tartana, s ezáltal a vers is aktuálisabb lenne.

Kánikulában.

Rettenetes egy idő!
Pipás kedve van a lónak,
Kutyanyelvek asszva lógnak
S az embernek pipje né.

— Nem vagyok nagy visívó,
De félszeim vizre vittek
S annyi vizet ittam, mint egy
Állatkerti viziló.

Mit se használt. Engem is
Csak elért a nemezis
S lám már nyelni sem bírok.

De vigasztal egy tudat:
Kisül közbe krumpli, bab,
S ugyse lesz, mit nyelni, sok...

Farcád!

Mi van a villany-világítással? A szombathalvi városrész lakói napok óta újra abban a kellemes meglepetésben részesülnek, hogy villanyvilágításuk szünetel s nevenségesen tragikus azonban, hogy éjjel után már van áram s aki alvás helyett a világítást akarja élvezni, éjjel után rendszeren részesülhet e szerencsében. Kérdésünk kell az igen tisztelt üzemvezetőségtől, soká tart-e ez az állapot, nem lehetne-e az, hogy a villany este 8 órától 10, 11 óráig éjjen, amikor mindenkinek szüksége van a világításra, továbbá miért éppen e városrész részesül ujjalag abban a megtisztelő szerencsében, hogy, mint a múlt évben, esetleg most is hetekig sötétben marad. Legalább azt elvárhatnánk, hogy előzőleg figyelmeztessenek a bekövetkezendőkre. (Beküldötték.)

x Teljes ellátásra, zongorahasználattal, intelligens tanuló leányok, vagy tanítónők uri házhoz elfogadtatnak. Cim a kiadóhivatalban.

Szejkofürdőn f. hó 21-én, vasárnap műsorral egybekötött táncmulatság lesz. Az előadáson részt vesznek helybeli színészeink és műkedvelőink. Kedvezőtlen idő esetén az előadás elmarad.

Két öngyilkosság. Szentpál Zuzsánna 53 éves asszony Firtosmartonos községben f. hó 12-ikén felakasztotta magát. Ugyancsak kötél által vetett végett életének f. hó 14-ikén Tamás Mihály 60 éves kőriepataki napszámos. Az eljáró szolgabíró, a hullaszemle és a tanúk kihallgatása alapján megállapította, hogy mind a két esetben kétségtelenül öngyilkosság történt; ezért az ügyész a temetési engedélyt, minden további eljárás nélkül, megadta.

Színház. A színházi szezon iránt érdeklődőknek tudomására hozza a színházi iroda, hogy az előadások szept. 1 én kezdődnek. Az operett-személyzet bemutatkozása, a „Farsang tündére” c. látványos operettben szept. 1 én lesz. A drámai személyzet Ohnet örökbecsű drámájában, a „Vasgyáros”-ban mutatkozik be szept. 2 án. Szept. 3 án, szombaton „Cigányszerelem”, 4 én, vasárnap Gárdonyi „Bor” c. paraszt drámája kerül színre. Bérelni még mindig lehet Vákárnál a színházi irodában. (Bukarest-szálló 4. szoba.) A kiadó szobákat szintén a színházi irodában kell bejelenteni.

Részvét köszönet. Mindazoknak, kik Csánki József elhunytakor részvétüket kifejezni szívesek voltak, ezuton mond hálás köszönetet: *a gyászoló család.*

Pusztító jégverés volt f. hó 17-én Eredken, mely egy egész órahosszat tartott, s az összes künn levő terményt és gyümölcsöt tönkretette. A jég 25—30 cm. volt, s a mezőkön még más nap is ott hevert. A kár körülbelül 1 millió lei. A közigazgatás és társadalom sürgős segítése kívánatos.

A Dragomán-féle üzlethelyiség épületének eladását a városi tanács legutóbb elhatározta. A vételárból a lakáshiány enyhítésére szolgáló kisebb bérlakásokat szándékoznak építtetni.

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági jegyzetek.

A legtöbb gondolkozni tudó gazdának az ad nagy gondot, hogy trágya hiányában nem tudja földéit kellően trágyázni. Ma még a mázsánkénti 150—180 leies műtrágyával nem segíthetünk a bajon. Legtöbb gazdánál a trágyalé teljesen kárba vész. Trágyadombunk mellé csináljunk egy gödört, ahol összegyűl a trágyalé, különösen esős időben sok. Ez most még haszontalanul elfolyik s még a csendörök is megbűntetnek érte. A marhák faránál végigfutó középhidásra csináljunk egy kis lappancsot. Különösen téli időben sok trágyalé gyűl össze a hidlás alatt, az klút és a gazdának gondot okoz. Időnként a lappancs helyén merjük ki s deszkából készített barkedben hordjuk ki földjeinkre, de különösen kaszálóinkra. Az eredmény csakhamar meglátszik. Hóra, vagy esős időben önthetjük tisztán, különben vízzel végítve. A bárka olcsóbb, könnyebben kezelhető, mint a hordó. Társulva több gazda készíthet egyet és használhatja. Igaz, közös lónak turós a háta, de hála Istennek, van még egymást megértő szomszéd, koma, rokon is.

Ha a gazda kertjének egy részét, vagy egyik alkalmas földjének a végét jól megtrágyazza, őszszel felszántja, szóval, veteménynek előkészíti s tavasszal beveteményezi, ezzel elfoglalja egy pár véka buzájának vagy török buzájának a helyét, de helyette termel annyi értékű veteményt, mit ha elad: 10-szer, 20 szor annyi gabonát vehet érte. Láttam Bethlenfalván elkezdve a Cékend aláig, az ut mellett minden hajításnyira a földek vége mindenütt hagymával van beültetve. Előttem csiki sós szekerek mentek s a szekeresek közül egy-egy leszállott szekeréről, félre ment az utról. Mig messze voltam, nem láthattam mit csinálnak. Később vettem észre, hogy hagymát lopnak; s ezt megteszik mások is. Felemlítettem egyik márfalvi embernek, hogy mért termelnek az ut mellett hagymát, mikor onnan sokat ellopnak. Az ember azt mondta, ott van jobb földjük, jut is, marad is. Ez azt jelenti, hogy jó földön oly jó-vedelmező a termelés, hogy ha egy részét el is lopják, a többi azt is kifizeti.

Attól ne féljen senki, hogy ha sokat termelnek, nem lehet eladni, mert a gazdaszövetség ennek az értékesítési módját megtalálta. Miért tudja a kőrösi nép ugorkáját, a Szeged vidéki a paprikáját értékesíteni, pedig ott vonatszámra termelik.

Ezzel meg lehetne oldani egy csapásra a szociális kérdést, a gyerekevelés ügyét, mert lássuk be, hogy a gyerekek ma kevés kivétellel nincsenek az életre nevelve. A régi, elavult gazdasági rendszerrel megállani helyünket a most beállt nehéz körülmények között nem tudjuk. Segíteni kell magunkon addig, amig egészen tönkre nem mentünk. *Bedő Miklós.*

A földmives szövetség közli, hogy Ugron Zoltán fiatfalvi gazdaságában nagyobb mennyiségű díszegi Székács-féle nemesített vetőmagbuza, őzsi árpa és más termények a földmives

szövetség útján és közvetlen is beszerezhetők. — Sebők Bálintnál Küküllőkoményfalván 7 hónapos mangalica tenyészkán és Takó Albert szenttamási lakosnál 2 drb. 10 hónapos báznai-mangalica keresztelésű tenyészkán beszerezhető.

A koronabankjegyek. A nép kezén maradt koronabankjegyek (bélyegzettek és le nem bélyegzettek) után napról napra mind nagyobb a hajza és egyes ügyökök már nagyobb összegeket szedtek össze a néptől potom áron. Egyik előkelő külföldi nagybank a koronabankjegyek sorsára vonatkozólag azt a felvilágosítást közli, hogy azok a lebélyegzetlen osztrák-magyar bankjegyek, amelyekre igazoltan külföldi állampolgár a tulajdonosa: egy bizonyos határidőn belül elsőbbségben, illetőleg kedvezésben részesülnek a likvidációnál. A többi bankjegyek, melyek a monarchia szétszakadt országai állampolgárainak tulajdonában vannak (ezek mi vagyunk) soriaszámok szerint kerülnek beváltásra. A korábbi soriaszámok bíró bankjegyeket előbb váltják be, mint a későbbi soriaszámok bírókat. A lebélyegzett bankjegyek azon állam adósságát képezik, mely azokat lebélyegezte, a le nem bélyegzett bankjegyek pedig az osztrák-magyar bank adósságai. Ebből a nyilatkozatból az következik, hogy a koronabankjegyek valamikor mégis csak értékké lesznek, minélfogva jó lesz ha népünk a koronabankjegyek eldobálásától tartózkodik és bevárja a likvidáció sorrendjét.

A szerkesztő üzenete.

— Kéziratoknak sem megőrzésére, sem visszaküldésére nem vállalkozhatunk. Szerkesztőnk rendszerint a szerkesztőségben található kéden, pénteken és szombaton a délelőtti folyamán, csütörtökön és pénteken d. u. 3-4 óra között.

M. A. Legutóbbi tárcáját is megkaptuk; közölni fogjuk. Ezen kívül még egy nálunk levő írását (a „Menjünk a közjegyzőkhöz” címűt) tartjuk olyan különösen sikerültnek, hogy magunk is várjuk, hogy tér- és alkalomadtán közölhessük. Mind szebben kibontakozó tehetségében összeinte örömmel telik, s ahhoz sok reményt fűzünk.

Kiadó: a Könyvnyomda R.-t. Odorheiu (Székelyudvarhely)
Cenzurat: C. T. Sirca.

Sz. 360—1921

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Vágás község kormánya s szatócs üzlete folyó év **szepember hó 11-én** délután 3 órakor megtartandó nyilvános árverésen 1921. év október 1-től hat évi időtartamra haszonbérbe fog adni.

Kiküldési ár 800 lei. Bánaipénz 10%.

Árverési feltételek a székelydobói körtikári hivatalban megtekinthetők.

Vágás, 1921 augusztus 8.

Jakab István, körtikár.

Odorheiu törvényszék.

C. 905—1920. Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhirre teszi, hogy Tifán Pálné sz. Keresztes Mária székelyvársági lakos részéről az 1911. I. t. c. 748. §. alapján előterjesztett kérelem folytán az orosz harctéren 1917. január 30-án hátgerinc lövés következtében állítólag hősi halált halt Tifán Árva Pál volt székelyvársági lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Szentkóvics János ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Tifán Árva Pált és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot Tifán Árva Pál életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetésnek a „Gazeta Oficială”-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu (Székelyudvarhely), 1920. dec. 14.

Dr. Glósz s. k., tszéki bír.

A kiadmány hitelül: Burkhardt, shiv. tisztv.

Az odorheiu törvényszék.

C. 925—2. 1920.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhirre teszi, hogy Ambrus Lidia alsósófalvi lakos részéről az 1911. I. t. c. 748. §. alapján előterjesztett kérelem folytán az 1916. év szeptember 29-én tuszként Ó Romániába vitt és annak Krasro nevű városában 1917. év január 8-án állítólag elhalt Ambrus József volt alsósófalvi lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Borosnyai Pál ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Ambrus Józsefet és mindazokat, kiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot, vagy az ügygondnokot Ambrus József életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetésnek a „Gazeta Oficială”-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921. évi április hó 26 án.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bír.

A kiadmány hitelül: N., s. hiv. tisztviselő.

A sétatéri kioszk megnyitása!

A városi közönség által régóta várva-várt **sétatéri kioszk** megnyitott, ahol naponta friss- és jégbehűtött sör, bor, édesített italok, cukrásztészták, fagyalt és más hideg ételek kaphatók.

A közönség pártfogását kéri tisztelettel:

A bérlők.

Az odorheiu törvényszék.

C. 712—1921. Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közhirre teszi, hogy Szabó Ágoston Dénesné szül. Máthé Ilona zetelaki lakos részéről az 1911. I. t. c. 748. §. alapján előterjesztett kérelem folytán az olasz harctéren Tirolban, Arsieró határában, mint a volt cs. és kir. 50-ik gyalogezred katonája, állítólag elhalt Szabó Ágoston Dénes volt zetelaki lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul dr. Göncy Gábor ügyvéd, odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Szabó Ágoston Dénest és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot Szabó Ágoston Dénes életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életbenléte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetésnek a „Gazeta Oficială”-ban történt harmadszori beiktatását követő naptól számított 3 hó letelte után, a nevezett elhalálásának tényét, a bizonyítás eredményéhez képest meg fogja állapítani.

Odorheiu, 1921. évi május hó 7-én.

Dr. Glósz Miksa, s. k., tszéki bír.

A kiadmány hitelül: Florián, s. hiv. tisztv.

Erdély egyik legnagyobb városának legelőkelőbb negyedében

nagyforgalmu gyógyszer-tár eladó

gyönyörű, művészi berendezéssel, új házzal, gyógyszereszi lakással együtt. A ház 15 évig adómentes. Gáz, villany és víz az egész házban bevezetve, aszfaltos udvar, szép kert. Cim a kiadói hivatalban.

Czukrászda áthelyezés!

Értesitem igen tisztelt vendégeimet, hogy 21 év óta fennálló

● cukrászdámat és ● kávéházamat :: ●

a barátok templomával szemben levő saját házamba helyeztem át, ideiglenesen, míg az első rész építése befejeződik, az épület hátulsó részébe. Mindenféle cukrászai és kávéházi cikkek állandóan kaphatók. Szives pártfogás kér, tisztelettel

Ernst György, cukrász.

Ha olcsón akarja fűszer, liszt- és háztartási szükségletét beszerezni keresse fel:

Bodrogi és Hirsch

üzletét.

Az Első Székelyudvarhelyi Bőrgyár Részv.-Társaság

BŐRÜZLETÉBEN

a Florián-féle házban mindenféle bőrök, talpak s a bőrüzlet keretébe tartozó cikkek egy nagyban, mint kicsinyben a legelőnyösebb árban kaphatók.

Női ruhák,

pongyolák, bluzok, női-, férfi- és gyermek **fehérneműek** menyasszonyi

kelengyék, leányka és flugyernek ruhák, legkényesebb estélyi és utcai ruhák olcsón, pontosan, a legújabb di-át szerint készülnek; átalakításokat lelkiismeretesen végez:

Dolvig Keresztélyné

Székelyudvarhely, Kornis-utca 14.
..... szám alatt (emelet). .....

Márvány és trachit

siremlékeket

legszebb kivitelben készít és raktáron tart:

Fancsali Bálint

kőfaragó-mester
Odorheiu-Sz. udvarhely
a vasútállomás mellett

Hivatalok figyelmébe!

Müller-féle kiváló antracén és lila író-tinta, ugyszintén valódi Pelikán író- és másolótinta kapható jutányos áron a Könyvnyomda Részvénytársaság papir- és írószerszerekkereskedésében.

Megint új és olcsó áruk érkeznek

HIRSCH RUDOLF közismert divatáru-üzletébe.

Külön felhívom a figyelmét a vásárló közönségnek

jóminőségű és olcsó férfiszövetekre, vásznakra, zefirekre és mindennemű mosó és szövött-árukra, stb., stb.